

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Vasaskolan 7–9 i Hedemora kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Vasaskolan 7–9. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Vasaskolan 7–9 i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i låg utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.
- Utforma en undervisning så att eleverna får reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön och ge eleverna möjlighet att i den egna slöjdprocessen välja att använda olika metoder för resurshushållning.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i låg utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Organisera så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt.
- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 18 november 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån **de** identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12301) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Av intervjuer med såväl lärare som elever framgår att en arbetsprocess inleds med att lärarna visar olika inspirationskällor för eleverna. Det kan vara tidigare elevarbeten, lärarnas egna alster eller bilder från nätet eller i läroböcker. Eleverna får sedan utveckla idéer om hur de vill göra sin produkt genom att ta fram egna skisser och stämmer därefter av dessa med läraren. Läraren går inledningsvis också igenom olika material och tekniker både genom muntliga instruktioner och filmvisningar. Såväl lärare som elever beskriver vidare att elever löpande får stöd i att pröva och ompröva olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift på. Under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall var det exempelvis en elev som fick upp en större flisa i den träslev som eleven arbetade med. Eleven föreslog att sleven kunde slipas så att flisan inte

skulle synas. Läraren gav då eleven förslaget att i stället limma fast flisan för att sedan slipa skarven jämn för att slippa göra om skedens utskåpning och tjocklek. I materialinriktningen textil fick en elev inte till kanten på sin tröja som blivit för stor. Läraren tipsade då eleven om att sy i ett kantband för att dra ihop tyget i stället för att sy om.

Lärarna ger eleverna löpande stöd och ger återkoppling under pågående arbetsprocess. Elever uppger i intervju att lärarna löpande visar och instruerar hur eleverna kan lösa olika problem utan att elevens egna initiativ i arbetsprocessen går förlorad. Det bekräftas i Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall där en elev skulle använda en hålsåg men upplevde att det vara utmanande. Läraren visade då hur eleven skulle hålla och trycka ner hålsågen för att det skulle gå lättare att såga och uppmuntrade därefter eleven att fortsätta själv. Elever och lärare uppger i intervjuer att eleverna även uppmuntras till att självständigt försöka lösa problem genom att exempelvis se över instruktionerna igen eller hjälpa varandra. Vidare beskriver såväl lärare som elever att lärarna ger löpande återkoppling genom att ha en dialog med eleverna om var de befinner sig, vad de har gjort, vad nästa steg är och om hur eleven ska gå till väga för att komma vidare. Lärarna berättar att de undviker att direkt säga att något blivit fel utan lyfter i stället upp eventuella problem eller möjligheter till förbättring genom att fråga eleverna olika frågor så som om de vill lägga till eller ta bort någonting, om de vill slipa mer eller om de är nöjda med resultatet. Eleverna uppger i intervjuer att lärarna regelbundet ger olika alternativ att ta ställning till för att resultatet ska bli bra.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande men att eleverna i begränsad utsträckning ges möjlighet att dela erfarenheter med varandra i ett gemensamt lärande.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Av intervju med lärare framkommer att alla elever oftast får samma typ av uppgift men kan välja att utföra den på olika sätt, vilket ger möjligheter till både utmaningar och anpassningar. Under introduktionen av ett projekt visar lärarna exempel på såväl lättare som svårare varianter av en produkt. I materialinriktningen textil i årskurs 7 ska eleverna exempelvis göra tygkassar med applikationer men kan välja svårighetsgrad utifrån olika detaljnivåer och tekniker. Elever uppger i intervju att de kan välja att göra extrauppgifter när de är klara med ett projekt och det finns tid över. Exempelvis berättar en elev som läser materialinriktningen trä och metall att hen tillverkade träfigurer när det fanns tid kvar. En elev som läser materialinriktningen textil berättar att eleverna kan välja mellan att sy ett datorfodral eller en necessär om de blir färdiga tidigt. Eleverna uppger att lärarna förväntar sig att eleverna ska

klara de moment de lär sig under slöjdundervisningen för att i årskurs 9 ha de kunskaperna som grund för ett egenvalt fördjupningsprojekt. Lärarna bekräftar att de har höga men rimliga förväntningar på alla elever oavsett kön och bakgrund och att de bland annat visar det genom att vägleda eleverna i arbetsprocessen genom uppmuntran, hjälp och utmaningar utifrån elevernas individuella kunskapsnivå. Lärarna uppger att de fokuserar på arbetsprocessen och tekniken samt på vilket sätt elever ställer frågor snarare än bara slutresultatet. Såväl lärare som elever beskriver att eleverna får prova olika uppgifter och aktiviteter så att eleverna utmanas och stimuleras till att komma längre i sin kunskapsutveckling.

Undervisningen består främst av enskilt arbete och elever får sällan dela erfarenheter med varandra. Av intervjuer med lärare framgår att eleverna inom materialinriktningen trä och metall visserligen får arbeta i par med att tillverka katapulter och bilar som de sedan tävlar med, men läraren styr inte vilka som ska samarbeta. I materialinriktningen textil finns inga av läraren styrda tillfällen för samarbete, utan där får eleverna själva välja om det vid något tillfälle vill arbeta tillsammans. Eleverna kan exempelvis själva välja att samarbeta i början av ett arbetsområde med att mäta och skissa och under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil var det två elever som virkade parallellt och hade själva valt att följa en beskrivning tillsammans. Lärare inom de båda materialinriktningarna uppger att de uppmuntrar eleverna att hjälpa varandra vilket bekräftas av eleverna men lärarna organiserar inte undervisningen så att eleverna samarbetar med syfte att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande, exempelvis genom gemensamma reflektioner.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocess och resultat tillsammans med lärare.

Lärarna ställer återkommande frågor till eleverna och låter dem utvärdera resultatet av sitt arbete. Elever uppger i intervju att de i början av ett projekt pratar med lärarna enskilt om sina skisser. Tillsammans med lärarna går eleverna igenom vilka material och tekniker de planerar att använda och lärarna ställer följdfrågor och diskuterar hur eleverna kan gå till väga för att få ett bra resultat. I intervjuer med såväl lärare som elever framkommer att lärarna sedan ställer öppna reflektionsfrågor under den pågående arbetsprocessen, som exempelvis "hur gick detta till?", "vad hände här?" och "hur vill du göra nu?". Elever uppger i intervju att de hade önskat fler reflekterande samtal kring sina slutprodukter, men berättar samtidigt att det sker muntliga reflektioner tillsammans med lärarna även över slutproduktens resultat, vilket också bekräftas av lärarna. En lärare berättar i intervju att eleverna i materialinriktningen textil exempelvis

tillverkar Lovikavantar och kan då jämföra den först tillverkade vanten med den andra för att reflektera över utvecklingen i sin egen arbetsprocess.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.¹ Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen är ensidigt utformad på så sätt att arbetsformerna oftast utgörs av individuellt arbete. Eleverna får därför endast i begränsad utsträckning möjlighet att arbeta med andra elever för att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande. Genom att variera arbetsformer och låta elever arbeta både enskilt, i par och i grupp ges eleverna möjlighet att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande och kan därigenom utveckla lärandet ytterligare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna varierar arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

---

¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

² Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i låg utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen i begränsad utsträckning fördjupar elevernas kunskaper om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Däremot får eleverna kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till hållbara slöjdprodukter.

Eleverna får i begränsad utsträckning fördjupa sina kunskaper om olika materials egenskaper samt hur materialens ursprung och framställning påverkar miljön. I intervju uppger en lärare att de har gått igenom skillnader mellan olika träslag med eleverna, men inte specifikt behandlat miljöpåverkan, utan främst fokuserat på att välja rätt material för rätt produkt. En annan lärare berättar att de har gått igenom fördelarna med olika typer av tyg, men inte heller där kopplat undervisningen till miljöpåverkan. Det framgår att lärarna pratar om vikten av att vara sparsam med resurser ut ett ekonomiskt perspektiv samt om materialens egenskaper, men att det sker utifrån användningsområde och inte utifrån ett miljöperspektiv.

Undervisningen ger eleverna möjligheter att få kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda eller håller länge. Lärare berättar i intervju att eleverna inom materialinriktningen trä och metall exempelvis får lära sig hur de ska limma, foga och skruva för att produkten ska hålla. Läraren har också gått igenom vikten av att se till fiberriktningen vid sågning och när det är viktigt att betsa eller olja träet. I intervju uppger eleverna vidare att de pratat om olika träslags hårdhet för att veta när vilket träslag är lämpligast att

använda. Detta diskuteras exempelvis när eleverna tillverkar katapult, eftersom det då är viktigt att välja träslag som tål det tryck som uppstår när katapulten avfyras. Inom materialinriktningen textil får eleverna lära sig hur de ska lägga mönster, sy med sömnsmån och fästa trådar för att produkten inte ska gå sönder. Läraren uppger också att de samtalar om klädvårdnad för att förlänga produkternas livslängd. Under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil var det en elev som sydde ett quiltat schabrak och då stämde av med läraren om det var bäst att sy med sicksacksömn för att göra produkten mer hållbar, vilket läraren bekräftade.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna sällan får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna få tillfällen till reflektion över hur det egna arbetet kan påverka miljön, vilket begränsar eleverna i att göra egna val av metoder kring resurshushållning. Av intervjuer med lärare och elever framgår förvisso att lärarna samtalar om att hushålla med resurser och är noga med hur eleverna ska klippa i tyg och såga i trä för att det ska bli så lite spill som möjligt. Överblivet material tas om hand genom uppsamling i spillådor och i exempelvis materialinriktningen trä och metall används spillbitarna sedan bland annat till en uppgift där eleverna får tillverka figurer. Eleverna har också möjlighet att laga trasiga produkter, men det sker på elevernas egna initiativ och inte inom ramen för lärarens planering. Exempelvis berättar lärare att elever som arbetar med fritt broderi inom materialinriktningen textil kan ta med sig trasiga jeansjackor som lagas och broderas på för att återbruka plagget. Samtidigt framkommer i intervju med såväl elever som lärare att det, utöver samtal om att hushålla med resurser och återbruk, inte förekommer att elever får reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön. Eleverna har inte heller själva fått göra några aktiva val av metoder eller material ur ett resurshushållningsperspektiv när de ska framställa olika slöjdföremål.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling och kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.¹ Av kursplanen för ämnet slöjd framgår bland annat följande gällande hållbar utveckling. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativiteten och handlingsberedskapen samt stärker tilltron till den egna förmågan att hantera olika praktiska problem i vardagen. Detta är betydelsefullt för individens och samhällets utveckling och för att främja hållbar utveckling. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Därigenom kan undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett miljömedvetet förhållningssätt.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna i begränsad utsträckning får en undervisning som fördjupar deras kunskaper om olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Genom att utforma en undervisning som synliggör olika materials egenskaper ur ett hållbarhetsperspektiv kan eleverna få en fördjupad kunskap och förståelse om olika material och hur dess ursprung och framställning påverkar miljön.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ger eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁴

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Utforma en undervisning så att eleverna får reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön och ge eleverna möjlighet att i den egna slöjdprocessen välja att använda olika metoder för resurshushållning.

Av kursplanen i slöjd framgår att undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmågan att reflektera över

---

³ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

⁴ Undervisning i slöjdämnet | Lärportalen | Skolverket hämtad 2026-03-27.

arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. "Slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling" utgör även en del av det centrala innehållet för årskurs 7–9. Denna del av det centrala innehållet handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, till exempel mellan natur- och konstmaterial, förnybara och icke förnybara material samt resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.⁵

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna inte ges möjlighet till reflektion över hur det egna arbetet kan påverka miljön. Undervisningen ger eleverna begränsade möjligheter att jämföra olika material utifrån miljöpåverkan och eleverna ges få möjligheter att göra egna val av metoder utifrån resurshushållning. Eleverna reflekterar mest över sparsamhet av material. Genom att lärarna utformar undervisningen så att eleverna regelbundet får reflektera över hållbarhetsfrågor utvecklar eleverna ett miljömedvetet förhållningssätt. Detta bidrar även till att eleverna i den egna slöjdprocessen kan göra medvetna val och använda olika metoder för resurshushållning exempelvis återbruk, reparation samt vård av material och föremål.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna utformar en undervisning där eleverna får reflektera över hur det egna arbetet påverkar miljön samt ger eleverna möjlighet att i den egna slöjdprocessen välja att använda olika metoder för resurshushållning.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i låg utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever,

---

⁵ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn i begränsad omfattning har organiserat slöjdämnet så att elever oavsett könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Rektorn har delvis organiserat så att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen, men ser inte till att eleverna får göra ett medvetet och underbyggt val av materialinriktning. Eleverna väljer materialinriktning under samtliga terminer på högstadiet. I intervju med rektorn framkommer att eleverna på skolan har ett generellt behov av att utveckla sin väljarkompetens då kompisars val styr mycket. Av dokument som begärts in från huvudmannen framkommer att de flesta flickor valt materialinriktningen textil och att de flesta pojkar valt materialinriktningen trä och metall vilket lett till att det finns ett antal könshomogena slöjdgrupper. Av intervjuer med såväl rektorn, lärare som elever framgår att valet inte är medvetet och underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv. De intervjuade eleverna uppger att lärarna inte har samtalat med dem hur de kan tänka inför valet eller lyft jämställdhetsperspektivet i samband med det. Det händer att lärarna inte alltid kan tillgodose elevers önskemål på grund av platsbrist i slöjdsalarna. Lärare uppger i intervju att de uppmuntrar elever att prova på en annan materialinriktning om det uppstår kö till någon av inriktningarna. Emellertid uppger såväl lärare som elever att det finns möjlighet att prova en kombination av material. Exempelvis har en elev som läser inriktningen trä och metall valt att sy en dyna till sin pall. Eleverna får gå mellan salarna för att lägga till material i sina projekt efter eget önskemål. Dock uppger rektorn i intervju att det finns ett behov av att utveckla slöjdundervisningen så att det blir mer samarbete mellan de två materialinriktningarna. Förutsättningarna för detta finns eftersom lektionerna ligger parallellt schemalagda och lärarna har gemensam planeringstid, men det saknas tydliga mål för ämnet slöjd som en helhet. Av intervju med lärarna framgår att rektorn inte har gett några direktiv om hur jämställdhetsperspektivet ska beaktas i slöjdundervisningen.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna sällan lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna samtalar sällan med eleverna om olika föreställningar om kvinnligt och manligt. Lärarna uppger i intervju att flickor och pojkar endast möts i de grupper som inte är könshomogena och att samarbetet mellan flickor

och pojkar fungerar olika bra beroende på klass, men att det är generellt bättre i de högre årskurserna när eleverna lärt känna varandra. Visserligen uppger både rektorn och elever att lärarna bemöter flickor och pojkar likvärdigt och att de har samma förutsättningar i slöjdundervisningen. Av intervjuer med elever framgår dock att de inte har samtalat om frågor om jämställdhet i slöjdundervisningen, exempelvis har lärarna inte samtalat om hur föreställningar om könsnormer skulle kunna begränsa eleverna i deras framtida val av utbildning och yrken. Lärare beskriver att samtal om traditionella föreställningar kring kvinnligt och manligt kopplat till slöjdämnet sker om elever frågar eller kommenterar något. Vidare uppger lärare att alla elever, oberoende av könstillhörighet, arbetar utifrån förutbestämda föremål och hantverkstekniker som läraren har planerat.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 4

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Organisera så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.⁶ Av kursplanen i slöjd framgår att eleverna i årskurs 7–9 ska få prova materialen metall, textil, trä och andra material. Eleverna ska även få prova materialens kombinationsmöjligheter med varandra.⁷

---

⁶ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

⁷ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte organiserat så att det val av materialinriktning som elever gör varken är medvetet eller underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Genom att rektorn ser till att flickor och pojkar görs medvetna om traditionella könsmonster och uppmärksammas på att de kan göra vilket val de vill oavsett könstillhörighet ökar möjligheten till ett underbyggt val. Dessutom ökar möjligheten att normerna kring vad som anses kvinnligt och manligt utvecklas samt att traditionella könsroller motverkas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar slöjdämnet så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt.

Utvecklingsområde 5

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.⁸

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare sällan lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Dessutom sker sådana samtal endast spontant och inte som inplanerade moment. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

---

⁸ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare löpande reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet med eleverna. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁹

På Skolinspektionens vägnar

X Sofia Granberg

Beslutsfattare
Signerat av: Sofia Granberg

X Marta Rivelis

Föredragande
Signerat av: Marta Rivelis

I handläggningen av ärendet har även utredare Sevi Karoussi deltagit.

---

⁹ [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-04-24

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Vasaskolan 7–9 den 1 april 2026. Besöket genomfördes av utredarna Marta Rivelis och Sevi Karoussi.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Hedemora kommun med grundskola, årskurserna 7–9. På skolenheten går 450 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En intervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdamnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.¹⁰

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.¹¹ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.¹²

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.¹³

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.¹⁴

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹⁵ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

---

¹⁰ 26 kap. 20 § skollagen.

¹¹ 1 kap. 4 § skollagen.

¹² 1 kap. 5 § skollagen.

¹³ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

¹⁴ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁵ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹⁶

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹⁷

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

---

¹⁶ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁷ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹⁸

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁹

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.²⁰

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.²¹

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

---

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

²⁰ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

²¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.²²

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²³

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.²⁴ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²⁵ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²⁶

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

---

²² Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

²³ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

²⁴ 2 kap. 9 § skollagen.

²⁵ 2 kap. 10 § skollagen.

²⁶ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²⁷

---

²⁷ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.